5a

Q. D. B. V.

LECTORI BENEVOLO

S. P. D.

EVNDEMQVE

AD

DISSERTATIONEM INAVGVRALEM MEDICAM

INVITAT

ORDINIS MEDICORVM

H. T. PRO-DECANVS

CHRISTIANVS GODOFREDVS

STENTZEL

ARTIS SALVTARIS ET PHILOSOPHIAE DOCTOR,
CHIRVRGIAE PROFESSOR PVBLICVS ORDINARIVS,
PATHOLOGIAE PROFESSOR SVBSTITVTVS.

ERubeſcant demum, iuſto perfuſi pudore,
iniqui inuidique ſalutaris obtrectatores ar-
tis; deſinant tandem naſutuli, nobiliſſi-
mum Summi Numinis donum, in huma-
nae hominibus ſolatium ac conſeruatio-
nem uitae elargitum calumniari ac ſcabio-
ſe traducere; ſeparent ac ſeparare pru-
denter diſcant peſſima imperitorum uitia
artificum, a praeſtantiſſimis, quae morta-
libus immortalis praeſtat medicina, com-
modis atque emolumentis. Omnes uno ore Sapientes, inter ter-
rena nobis conceſſa bona, optimum ac maximum, ſanitatem
pronunciant; omnes ſatis norunt ac ſciunt, quod proſperae fir-
maeque defenſio, perditae econtra ac labefactatae reſtauratio ua-
letudinis, medicinae in acceptum ſit referenda. His licet cer-
tis atque in aprico poſitis, quouis nihiloſecius fuerunt tempore,
praeſentique plures adhuc reperiuntur ſeculo, qui Siracidis con-
ſilium reſpuentes, loco honoris, quem medicinae medicoque de-
bent, omnis conuitia ac calumnias generis in medium afferunt.
Medicinam, nihil aliud, quam quandam homicidiorum artem
eſſe, multi Cornelium Agrippam, omnis nequitiae ac flagitio-
rum diuerſorium, ſequentes, eructant. A multis, quibus per-
ſuaſum, quosuis, ſola temporis mora atque expectatione, morbos,
ſine ullis adhibitis medicamentis, curari, ars ſalutaris, tanquam
inutilis, ſuperflua, imo noxia, plane repudiatur, damnatur. Tem-
pus uitae noſtrae, his ſuccurrentes alii, clamant, cuius ſumma
breuis, ſpem nos uetat inchoare longam, certis cancellis ac limi-
tibus a Deo circumſcriptum ac definitum eſt, quos nec ſuperare,
nec anticipare, humanae permittunt uires. Hinc perinde eſſe,
iidem urgent, ſiue medicus medicamentaque adhibeantur, ſiue
non; ſi enim terminus mortis a Deo deſtinatus adeſt, tum &
accommodatiſſima praeſentiſſimaeque remedia uirtutis eundem
haud procraſtinabunt, ſed ex hoc mundo ad ſuperos abibis; ſi
uero uitae tuae dies nondum omnes abſoluti, nullus morbus, li-
cet truculentiſſimus, te perimet, ac ſine medicamentorum uſu,

ſine ullo, quod aegrotis affertur, ſubſidio, priſtinam recuperabis ualetudinem.

Verum, rem recte tecum adhibito expende atque aeſtima iudicio; ſacrum euolue codicem; plures aegrotorum medicinae miniſterio ſeruatorum hiſtorias, quibus omnes referti ſunt libri, attenta reſpice atque examina mente; debita circumſtantias ſedulitate, quae tam in ſanis, quam aegrotis, quotidie occurrunt, obſerua atque attende, certe; ſi tantillum adhuc ſanae tibi reſtat rationis, ſi non omnem eius uſum tibi malitiae ademit ſtudium, ſi non inſaniae teneris uoluptate, ad noſtra tranſiens caſtra, grato, magna, quae ars ſalutaris hominibus ſuggerit, beneficia, animo nobiſcum agnoſces. His quidem te aliquantulum commoueri, minime uero ab omni, qui menti pertinaciter haereat infixus, ſcrupulo liberari, regeris, certa enim medicinae fundamenta adhuc deſiderari, primo mones loco, & dehinc multorum morborum cognitionem, atque ab eadem dependentem medelam, non difficilem, ſed impoſſibilem plane eſſe, commemoras; a medicis, addis, uno eodemque remedio, diuerſae morbos indolis curari; imperitos peraeque ac peritos in medicae exercitio pathologiae felices eſſe, & feliciores ſaepe imperitos peritis, indicas; multos ſola medicorum imprudentia, mortis fuiſſe commiſſos faucibus, qui ſibi relicti adhuc uiuerent, propoſitis demonſtras obſeruationibus. Quo autem ueritatis ſuffragio, quo iure, certa arti ſalutari fundamenta denegare potes, quae mathematicis, anatomicis, chymicis, phyſicis ac pathologicis ſuffulta demonſtrationibus atque experimentis, ſana, in ſuis actionibus, ratione, atque experientia, ducibus utitur? Qua rei conuenientia, ſtupidorum uitia medicaſtrorum, ipſi medicinae medicisque genuinis & uere doctis imputare potes? non enim omnes, qui medici ſuperbiunt charactere, ea peritia ac prudentia, quae ab illis exigitur, ſunt inſtructi, plures potius reperiuntur, qui, praeter unam alteramue remediorum formulam, nihil amplius norunt, ac nihilo ſecius, quia hunc uel illum a gonorrhoea, uel febre intermittente liberarunt, pro magnis habentur medicis. Reperiuntur & alii, quibus in deliciis eſt impudentia, ac qui omnium ſtudiorum expertes, egregia proceraque corporis mole

confiſi,

conſiſi, per uniuerſam diſcurrentes ciuitatem, quibusuis, iisque ab honeſto grauique uiro alienis blandimentis anicularum gratiam ac beueuolentiam aucupantur, quae deinceps, more illis apud nos familiari, talem medicaſtrum, tanquam alterum Apollinem, laudibus ad coelum usque extollunt, ſancte iuratoque affirmantes, in tota urbe non reperiri medicum, illi eruditione, peritia, rerumque perficiendarum dexteritate parem. Si tali te, tuique corporis incolumitatem, medico credis ac committis, non mirandum, ſi maius hinc a medico, quam a morbo, periculum tibi imminet, culpa uero non medicinae, ſed uel tuae negligentiae, uel ſordidae, cui totus es deditus, auaritiae, tribuenda. Nonne tuarum eſſet partium, ut in mores ac ſtudia medici inquireres prius, quam illi corporis tui tuorumque curam commendas ac concredis? Enim uero, cum tibi nummi ac reliquae res domeſticae magis, quam ſanitas, curae cordique ſint, & hinc infamis uoluptate lucelli ductus, Deum minorum gentium, uili, quo nec triobolare proſtat ſcortum, pretio accerſendum cures, non aliunde, quam a tua negligentia, ſtupiditate, atque auaritia, originem malorum, quibus affligeris, deducere potes. Raro certe, cum SCRIBONIO LARGO (a) conqueror, aliquis, priusquam ſe ſuosque tradat medico, diligenter de eo iudicat, quum interim nemo ne imaginem quidem ſuam committat pingendam, niſi probato prius artifice per quaedam experimenta, atque ita electo. Habent itaque omnes pondera ac menſuras exactas, ne quid erroris in rebus non neceſſariis incidat, uidelicet, quia ſunt quidam, qui pluris omnia, quam ſe ipſos, aeſtimant. Eadem & Diogeni Cynico fuit mens, qui, aduertens, quosdam agyrtas ab aniculis plerumque commendatos, ſine diſcrimine medicinam facere, ſe mirari dicebat, quod in ſolo homine emendo, aſpectu atque aliorum conſilio acquieſcamus, cum ne ollam quidem aut poculum, absque tactu & tinnitu emamus. Proh DEum immortalem! quid idem diceret, corruptum rei medicae ſtatum, peruerſumque, qui apud nos uiget, ordinem aſpiciens? nam, non ab aniculis ſaltem agyrtae commendan-

(a) Epiſt. C. ad Iulium Caliſtum.

mendantur, ſed ipſae aniculae medicinam exercent, ac cuiuis ſordidiſſimo, ex infima infamique plebe homini pathologiae exercitium, impuneque occidendi priuilegium, conceſſum eſt.

Hic, nec alius eſt fons, ex quo tot calamitates, tot dimanarunt mala, non alia, quam obthurata ſcaturigine, methodo, auertenda atque aufferenda. Dolendum uero, quod illi, qui ad proram puppimque ſedent, nullam penitus medicinae habeant rationem. Nullus ſane ad diuini miniſterium uerbi admittitur, niſi uocatus, confirmatus, atque ordinatus; certus ubique miniſtrorum Dei eſt numerus. Nulli pariter in foro cauſam dicere permittitur, niſi examinato, atque editis in iurisprudentia ſpeciminibus ab Ordine Iureconſultorum approbato. Omnes artifices, omnes opifices, certis ad ſua munia legibus adſtricti tenentur, ac nullus ab iisdem recipitur, niſi ab artis ſuae peritis pro idoneo declaratus; nec ſartor fabrilia tractandi, nec ſutor mercaturam exercendi habet poteſtatem, medicinam uero facere, omnibus eſt licitum. Haud raro balneator, ludimagiſter, opilio, carnifex, uenator, aliique huiusmodi ſortis homines, a longe diſſitis, ad medelam morborum ſuſcipiendam ac perficiendam, locis, magnis accerſuntur ſumtibus, qui, accepta corraſaque magna auri argentique copia, rebus omnino corruptis ac deploratis, clam diſcedentes, aegrum in miſerrimo relinquunt ſtatu. Optandum ſane eſſet, meum eſt cum ingenioſiſſimo AMMANNO (b) uotum, ut lex illa Cypria, qua permittebatur, ut porco alienas ſegetes depaſcenti & uaſtanti, dentes truncaret fundi poſſeſſor, in noſtris oris quoque ſanciretur, ſic namque & linguae mendaci tam frequenter in alienos excurrenti agros, & obuia quaeuis dentibus uaſtanti modus poneretur, & agyrtarum, nobiliſſimae arti noſtrae ſeſe immiſcentium, uimque eidem inferentium, numerus, magno humani generis commodo, non parum imminueretur. Verum enim uero, res eo rediit iam, ut circumforaneorum cumulus in dies augeatur, conniuente uidelicet magiſtratu, non ſine inſigni ſubditorum diſpendio, artisue noſtrae haud leui ignominia, quam tales ruditate ſua eidem

(b) Medicina Critica p. 339.

dem inurunt. Quid enim artis regulis congruum ab iis expectari poterit, qui artis eiusdem praeceptorum ſunt ignari.

Nec eſt iniquum, huius rei iniuriam culpamque Superioribus imputare, illi enim, de legum, quas tulerunt, executione minus ſolliciti, harum transgreſſores absque omni poena non dimittunt ſaltem, ſed quauis etiam ratione defendunt. Plures ita leges de medicaſtris in republica bene conſtituta non tolerandis proſtant, quis uero unquam de harum executione cogitauit? publicis potius huiusmodi homines ſumtibus, in ſalutaris opprobrium artis, & humani perniciem generis, aluntur, ac nullus genuinorum querelis ac precibus medicorum locus conceditur. Haec uero uitia, horumque origo, non aliunde, quam a neglecta ſui ipſius cognitione, arceſſenda, atque ab eadem pariter medicinae ac uerorum contemtus medicorum dependet; nam τὸ γνῶθι σεαυτὸν, inter ſeptem Graeciae Sapientum apophthegmata, notatu digniſſimum, tum ethicam, tum phyſicam, ſui ipſius cognitionem inculcans, a plurimis, Phrygum inſtar, ſero ſapientibus, non attenditur, iique nonniſi in fine, quam iniuſti in ſe, aliosque fuerint, cum ſummo experiuntur damno, ac dum contemnunt medicinam, medicosque irrident, omnium riſui ſeſe demum exponunt. Quis, qualis, quantusque uir fuerit Lipſius, omnibus literatis notiſſimum eſt, eundem ſuſpiciebant magnates, illi ſummos honores, maximaque officia & munera ultro offerebant Principes, idem regii dignitate conſiliarii ac hiſtoriographi ab Hiſpaniarum Rege ornabatur, ſed idem Lipſius, oraculi inſtar, ab omnibus fere adoratus, quamprimum febriles experiretur inſultus, cum uentriculi imbecillitate, corporis tabe atque alui conſtipatione coniunctos, adeo commouebatur, ut reiectis, poſt purgantis uſum medicamenti, copioſis, continua cohaerentibus ſerie, fecibus, totum inteſtinorum tubum ſeceſſiſſe exiſtimaret, ac de uita omnino deſperans, accedente Heurnio, alta exclamaret uoce, de uita mea, mi Heurni, iam actum eſt, omnia mea effudi inteſtina; en Lipſii conſtantiam! en praeſentem, magnum ac fortem tanti Polyhiſtoris animum! en egregium cognitionis ſui ipſius ſpecimen! Similem hiſtoriam FERNELIVS affert, referens, quod legatus quidam Imperatoris Caroli Quinti, ſexen-

nio integro, hypochondriorum tumore doloreque affectus, iniecto acriore clyſmate, durum quippiam, pede longum, excreuerit, quod, licet poſtea dolorum remiſſionem ſenſerit, pro praeciſa inteſtini parte habuit.

Merito autem hic obiicitur, cur in commemorati medela mali, quo Imperatoris laborauit legatus, non in tempore, non in principio, tale clyſma fuerit adhibitum, ac per totum ſexennium, huius morbi extirpatio, ſola emollientium applicatione, fuerit dilata ac procraſtinata? Enim uero, his, quae hic urgentur, urgendaque ſunt, antecedentibus iam reſponſum, atque, uti arbitror, ſatisfactum, uitia enim artificum arti non ſunt imputanda, cum *Φήμη μὲν πολλοὶ, ἔργῳ δὲ πάγχυ βαιοὶ*, hoc eſt, nomine multi, ex HIPPOCRATIS ſententia, medici, re uero perpauci reperiantur. Similia plane in his fata microcoſmus cum macrocoſmo experitur, nam ſaepiſſime reipublicae ſalus hominibus uel perfidis, uel rerum, quas dirigere ac perficere debent, imperitis committitur. Quot, malorum uitiis directorum, ciuitates, regnaque, deuaſtata atque euerſa? Quot homines, quot milites, ducum ac ſuperiorum negligentia, perfidia, temeritate, atque imperitia, miſere trucidati atque in captiuitatem redacti fuerunt? Lubens a recentiorum recenſione exemplorum abſtineo, ſufficiat dura commemoraſſe fata, quae Lutetia, tempore perfidae confoederationis Pontificiae, graui ab Henrico Borbonio obſidione cincta preſſaque, ſuſtinuit; nam miſera miſere diſſidiis ac neceſſariarum inopia rerum afflicta ciuitas, omnem recuperandae ſalutis ſpem, in Philippo, Rege Hiſpaniarum, & duce Cenomaniae, DU MAINE dicto, collocatam habebat, illisque duobus, tanquam medicis ac liberatoribus ſuis, toto fidebat corde; uerum enim uero, illi ipſi, quos male ſana ciuitas morbi ſui elegerat medicos, non de malis minuendis, mitigandis ac remouendis, ſed cumulandis atque exaſperandis ſolliciti, eandem ad incitas redigebant. Haec omnia eruditus Gallus, rara noſtris temporibus auis, ſequenti tetraſticho graeco deſcripſit:

Ἀφρων εἰς λίμου νόσον ἡ πόλις ἔμπεσε λευκὴ
Ολβου καὶ σοφίης κόμπον ἀειραμένη.
Ου λήγει τὸ κακὸν Θεοῦ ἐννοίησι δυσαλθὲς,
Ιητρούς γὰρ ἔχει ἢ Σπάνιν, ἢ Μανίην.

Alludit

Alludit hic Poeta uocabulo Σπάνις, quod idem, ac penuria Latinis notat, & quo, uerbi Σπανία loco, utitur, ad Regem Hiſpaniae, &, quod idem, proprium quaerens commodum, inopiae, qua ciuitas affligebatur, ſit cauſa, indigitat. Per Μανίην uero, quod idem, ac delirium ſignificat, Dux Cenomaniae, DV MAINE uocatus, pertinacioris diſſidii ac dementiae in eadem graſſantis ciuitate auctor, eiusque character & uirtutes delineantur.

Scias ergo, quod, uti Praeſidem Reipublicae, aut Gubernatorem nauis, nihil temere ac fortuito, nihil inconſiderate negligenterque agere decet, ita omnis quoque periti ac prudentis medici actio temeritate ac negligentia uacare debet; agentem te, moneo cum LIVIO, (c) ratio ducat, non fortuna, non caſus. Longe ſecus autem idem fieri, quotidianis docemur exemplis, ubi plures ſumma rerum medico ſcitu neceſſariarum ignorantia laborantes, omni carent conſilio, ac, brutorum more, ſeſe peccare neſciunt; alii uero imprudentes partim, partim negligentes, omnem commiſſorum uitiorum culpam in fortunam coniiciunt, ſed coecam, cum SENECA, (d) temeritatem pronuncio, quae petit caſum ducem. Quemadmodum uero huiusmodi medicis, nomen ſaltem, minime omen medici obtinentibus, exaſperatorum atque in deterius mutatorum culpa morborum, & his ſuccedentis praematurae cauſa mortis, non iniuſte imputatur, ita perſaepe inſontes omnisque criminis expertes accuſari, ac conuitiis, quando aegroti ex legibus naturae, uel proprio, quod commiſerunt, uitio, obeunt, laceſſiri, obſeruamus; nam non eſt in medico, ſemper releuetur ut aeger, interdum docta plus ualet arte malum. Iniquum eſt, a medicina immortalitatem deſiderare, atque artem, uti FABIVS loquitur, ad exitum alligare, eique mortalitatis euentum imputare. Saepenumero enim acuti ingruunt morbi, qui, antequam accerſatur medicus, ſumma illata uiſceribus iniuria, nullam amplius admittunt medelam. Frequenter contagioſi graſſantur morbi, ubi, uti Catullus cecinit:

Nulla fugae ratio eſt, nulla eſt ſpes, omnia muta,
Omnia ſunt deſerta, oſtentant omnia lethum.

(c) Hiſtor. Roman. lib. 22. cap. 39. (d) Agamemn. Act. 2. uerſ. 145.

Quid tum ſolus medicus, neceſſariis, quae a magiſtratu populoque ſuppeditanda ſunt, ſubſidiis deſtitutus perficere poteſt? Perinde autem hic res cum medico, ac cum gubernatore nauis comparata, hic enim, ſi in alto graui preſſus tempeſtate, iamiam naufragium facturus eſt, & hinc Notus, hinc Boreas, hinc fuſcis Africus alis bella mouent, nihil periculum, in quo uerſatur, ueritus, omnem, quo nauis ſeruetur, operam adhibens, omnemque, quo ſaluus in portum appellat, rudentem mouens, ſuo ſatisfecit officio; eadem penitus ratione medicus, qui ex artis regulis, omnia, debita circumſpectione ac ſedulitate, peregit, licet euentus non ſemper expectationi uotoque reſpondeat, ſuo functus munere ab omni culpa ac crimine uindicandus eſt; tunc denique, cum GALENO (e) pronuncio, officii noſtri partes expleuimus, cum omnia, quae ſana nobis ſuppeditat ratio, & longus uſus peritiaque commonſtrat, praeſtitimus. Reprehendendi hinc maxime, nec uideo, qua ratione, inconſultae notam temeritatis a ſe ſubmouere queant, qui omnibus aegrotis certam & mox recuperandam promittunt ſanitatem, quod tamen non ſemper in medicinae medicique uiribus eſt poſitum, *οὐδὲ γὰρ ἰατρικῆς*, inquit ARISTOTELES, (f) *τὸ ὑγιᾶ ποιῆσαι, ἀλλὰ μέχρις οὗ ἐνδέχεται, μέχρι τούτου προαγαγεῖν· ἔστι γὰρ καὶ τοὺς ἀδυνάτους μεταλαβεῖν ὑγιείας, ὅμως θεραπεῦσαι καλῶς.* Legant & perpendant haec illi, qui certam ſemper promtamque morborum medelam a medicina medicisque exigunt, quos, ſi allegatis haud acquieſcendum rationibus putant, ad Diuum remitto HIPPOCRATEM, (g) qui huiusmodi hominum, plus, quam decet, ab arte ſalutari deſiderantium, ueſaniam, ignorantiam atque imperitiam ſequentibus increpat: *εἴ τις τέχνην, ἐς ἃ μὴ τέχνη, ἢ φύσιν, ἐς ἃ μὴ πέφυκεν, ἀξιώσειε δύνασθαι, ἀγνοεῖ μανίην ἁρμόζουσαν ἀγνοίῃ μᾶλλον, ἢ ἀμαθίῃ· ὧν γὰρ ἔστιν ἡμῖν, τοῖσί τε τῶν φύσεων, τοῖσί τε τῶν τεχνέων ὀργάνοις ἐπικρατέειν, τούτων ἔστιν ἡμῖν δημιουργοῖς εἶναι· ἄλλων τε οὐκ ἔστιν. Ὅταν οὖν τι πάθοι ἄνθρωπος κακὸν, ὃ κρέσσόν ἐστι τῶν ἐν ἰητρικῇ ὀργάνων, οὐδὲ προσδοκᾶσθαι δεῖ ὑπὸ ἰητρικῆς κρατηθῆναι ἄν.*

Plura

(e) Lib. ?. in 6. Epidem. §. 42. (f) Lib. I. Rhetor. cap. 1. (g) Oper. edit. cit. Tom. I. Sect. 1. lib. de arte, p. 5.

Plura in his habes momenta, pluraque argumenta, quibus doceris, cur medici opus non ſemper ex uoto animique ſuccedat ſententia.

Praecipua tamen infelicis, qui medicis medicorumque actionibus euenit, ſucceſſus cauſa, nempe peruerſa uictus uitaeque ratio, cui nimium indulgent aegroti, adhuc reſtat. Saepe enim medicus in medendi negotio occupatus, omnem mouet lapidem, & non toto tantum pectore, omnique adhibita meditatione ac ſollicitudine, ſed manibus pedibusque, ut ita loquar, laborat, ut integra quam citiſſime reſtituatur ualetudo; iam morbi ſentinam, congruorum uſu euacuantium, exhaurit; iam imminentibus debita prudentia tempeſtiue ſuccurrit ſymptomatibus, eaque auertendo euertendoque, miſerum aegroti ſtatum ſolatur; iam ſaeuientem in uiſceribus dolorem, praeſcriptis accommodatis anodynis, leniendo mulcendoque, quietem & tranquillum procurat ſomnum, uiresque defendit languentes; iam aeris incommoda, aliasque iniurias externas abarcendo, iam neceſſaria diaetae praecepta inculcando, aegroto aegrotique rebus conſulit ac proſpicit. At enim uero, quale hinc expectandum emolumentum, ſi palato gulaeque nimium ſeruit aegrotus, ſi medicum optima monentem non audit, ſed ſalutaria eiusdem conſilia, uel omnino negligit, uel iisdem non in omnibus decenti ratione morem gerit. Iam ſuo tempore de his, iisque peſſimis aegrotorum moribus, ſalutaris honori artis officientibus, conqueſtus fuit HIPPOCRATES, (h) ſcitiſſime de iisdem ſequentem in modum diſſerens: *τοὺς δὲ ἐν τῇσι τῶν ἀποθνησκόντων συμφορῇσι, τὴν τέχνην ἀφανίζοντας θαυμάζω, ὅτῳ ἐπαιρεόμενοι ἀξιοχρέῳ λόγῳ τὴν μὲν τῶν ἀποθνησκόντων ἀκρησίην οὐκ αἰτίην καθιστᾶσι, τὴν δὲ τῶν ἰητρικὴν μελετησάντων σύνεσιν, αἰτίην· ὡς τοῖσι μὲν ἰητροῖσιν ἔνεστι, τὰ μὴ δέοντα ἐπιτάξαι, τοῖσι δὲ νοσέουσιν οὐκ ἔστι τὰ προσταχθέντα παραβῆναι.* Plures ita Phryx, potor nobilis, cuius meminit MARTIALIS, (i) fratres ſororesque, ſi peruerſum uitae genus, atque in uictu intemperantiam reſpicias, reliquit; quid igitur mirandum, ſi in eiusmodi hominibus curandis medicus oleum atque operam perdat; ſed,

 uti

(h) Oper. edit. cit. Tom. Sect. & lib. cit. p. 4. (i) ad Aulum de luſco lib. 6. epigram. 78.

uti medicus inſons, ita miſer ſane huiusmodi aegrotus exiſtit, ὁ μὴ πυθομένος κορυφαίῳ, ait ISIDORVS, (k) χορὸς ἄμουσος, ὁ μὴ πειθόμενος ἰατρῷ, ἄθλιος· ὁ δὲ κορυφαῖος καὶ ἰατρὸς, ἔξω αἰτίας ἐσκήνωνται, hoc eſt, chorus, qui praeſidi non auſcultat, inconcinnus eſt; aeger, qui medico non obtemperat, miſer eſt; aſt praeſes chori ac medicus omni tum crimine tum culpa uacant.

Quis uero mihi, his euictis, negabit, quod ſincerus ac fidelis amicus, & genuinus medicus, pro optimis in hoc mundo bonis habenda ſint; τὴν φιλίαν, μέγιστον, τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῶν, amicitiam, rem omnium maximam, atque in humanis praeſtantiſſimam rebus, LVCIANVS (l) appellat. Amico fideli nullum in hoc mundo par pretium inueniri, nec bonitatem illius ullo pondere aeſtimari poſſe, GREGORIVS NAZIANZENVS (m) perhibet, Φίλου πιστοῦ, ſunt eius uerba, οὐκ ἔστιν ἀντάλλαγμα τῶν ὄντων οὐδὲν, οὐδέ τις σταθμὸς τῆς καλλονῆς αὐτοῦ· φίλος πιστὸς, σκέπη κραταιὰ, καὶ ὠρυχωμένον βασίλειον· φίλος πιστὸς, θησαυρὸς ἔμψυχος· φίλος πιστὸς, ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον πολύν· φίλος πιστὸς, κῆπος κεκλεισμένος, πηγὴ ἐσφραγισμένη, κατὰ καιρὸν ἀνοιγόμενά τε καὶ μεταλαμβανόμενα· φίλος πιστὸς, λιμὴν ἀναψύξεως· ἂν δὲ καὶ ξυνέσει διαφέρῃ, πηλίκον; Quas hic Diuus Pater uirtutes, quae elogia ſincerae amicitiae, ac fidelibus tribuit amicis, eadem iure meritoque arti ſalutari, ac genuinis illius cultoribus adſcribuntur, cum, quod ſincerus amicus, animi curando morbos, idem genuinus medicus, corporis ſuccurrendo infirmitatibus, praeſtet. Eandem de amico medicoque ſententiam MENANDER, idemque, quod ſequaris, tibi dedit conſilium: τῷ μὲν τὸ σῶμα διατεθειμένῳ κακῶς, χρεῖ' ἐστιν ἰατροῦ, τῷ δὲ τὴν ψυχὴν, φίλου. Sed quonam, quaeris, terrarum angulo, qua plagarum parte, ſincerum amicum, & genuinum medicum, licet inuenire? Ionathan & Dauid mortui ſunt; Damon & Pythias obierunt; HIPPOCRATES nullibi reperitur; rara quidem, ſincerus amicus, auis; rara pariter, genuinus medicus, auis; aſt iisdem non omnino deſtitui-

(k) Lib. 4. Epiſtol. 205. (l) Dimanacte. (m) Oratione ad Gregorium Nyſſenum.

ſtituimur. Plura adhuc in hanc rem dicenda eſſent, ſed manum de tabula. Ad ipſam rem me iam confero, tibique B. L. Candidati, qui ſe omnibus, morum elegantia, atque indefeſſa artis ſalutaris cultura, honeſtis doctisque uiris de meliori commendauit, curriculum uitae ab ipſo ſuppeditatum ac conſcriptum ſiſto:

Ego GOTTLIEB AVGVSTVS MICHAELIS *natus ſum Taucbrizii anno 1712. die 9. Ianuarii, Parente* ANDREA MICHAELI, *Paſtore tunc temporis Taucbritzenſium, poſtea Holtzkirchenſium, iam autem Margliſſenſium Primario, Matre autem* ANNA ELEONORA POSSELIA, *iam beate defuncta. Hi nonſolum de eo, quod pietatem ſpectat, ſed etiam, quod ad bene, ornateque uiuendum requiritur, de me inſtituendo, omni tempore ſolliciti fuerunt; quare factum, ut partim fideliſſima optimi Parentis manuductione, ad pietatem, partim priuatis informatoribus, Dominis* SITTIO & QVEISSERO, *ad prima artium liberalium elementa addiſcenda ductus fuerim. Anno autem aetatis meae XVI. ſuaſu Parentis chariſſimi Gymnaſium, quod Zittauiae floret, adii, ibique per quatuor annos, ſub ſedula inſtitutione Directoris, arte ſua clari, Domini* MVLLERI, & *Conrectoris* BVCHERI, *quid ad humaniora, potiſſimumque Philoſophiae fundamenta ſpectat, hauſi. Ex horum Scholis, eorumque perſuaſione ductus, hanc Muſarum ſedem, anno 1731. cum alma Leucorea commutaui, & Philoſophiae ſtudio me conſecraui, in quo pariter atque uniuerſa Medicina, tam theoretica, quam Practica, fidum habui aeternumque ueneror ducem, Magnificum Dn.* LOESCHERVM, *Medicinae atque Phyſicae Profeſſorem. Cuius, ut & ceterorum huius almae Medicorum,* BERGERORVM, VATERORVM *atque* STENTZELIORVM *erga me beneuolentiam, ſtudiorumque meorum promotionem,*

atque

atque inſtructionem, nullo non tempore, ſumma ueneratione culturus ſum. Animus autem, alias etiam Scholas frequentandi, cauſa fuit, ut anno 1734. Halam migrauerim, ibique Celeberrimos Viros, SCHVLTZIVM, CASSEBOMVM, BASSIVM, WEBELIVMQVE, *Doctores audiuerim: Menſe uero Aprilis praeſentis anni denuo Academiae Halenſi ualedicens, Ordinem Medicorum Vitembergenſium adii, atque ab iis, ut ad examen pro Candidati dignitate reliquisque in arte ſalutari honoribus obtinendis admitterer, petii.*

Satisfactum ita Noſtri Candidati deſiderio, isque die decimo tertio Aprilis praeſentis anni ad examen admiſſus, talem ſe praeſtitit, qualem expectauimus, qualem deſiderauimus. Ac cum idem iam in eo ſit occupatus, ut futuro die Septembris uigeſimo ſexto, pro Gradu Doctoris, me Praeſide, diſputet, Magnificum Academiae Pro-Rectorem, Illuſtriſſimos Comites, Perilluſtres Liberos Barones, Patres Academiae Conſcriptos, Omnium Facultatum Doctores ac Licentiatos, Sacrorum Antiſtites, & quosuis Liberalium artium ac ſcientiarum Cultores & Fautores, ad hunc Actum Inauguralem, omni, qua decet, obſeruantia, inuitamus, illisque nos noſtraque ſtudia ſubmiſſe commendamus.

Dabam Vitembergae e Muſeo die xx. Semptembr.

CIƆ IƆ CC XXXV.